

Сутра неће доћи

Историјски гледано, политичка елита у Србији, ако и јесте увек била оптерећена свим могућим недостацима које политичке елите уопште могу да имају, добар део својих грешака није правила ни из корумпираности, ни из непатриотизма, већ искрено верујући и трудећи се да раде „праву ствар“ за државу и народ. При томе су то често били људи за које се релативно лако могло утврдити да нису ни глупи, ни неинтелигентни, веома често ни необразовани. Заправо, један од темељних проблема који стоји иза импресивне збирке политичких и државничких свињарија почињених у модерној историји Србије, махом су биле последице тзв. *перцептивне свести*, односно онога што наш народ зове *кр атковидост*

. Перцептивна свест толико је обузета „овим-овде-сад“, толико преокупирана попуњавањем тренутних рупа и решавањем дневних проблема, да никада не стиже да се осврне иза себе и научи од већ учињених грешака, нити је у стању да своју ситуацију трезвено сагледа и размотри какве ће последице њени поступци имати у будућности. Као што кратковид човек не види даље од сопственог носа на колико год се високо брдо попео, тако и политичка структура заснована на перцептивној свести нема могућност да мисли *стратешки*

Како то изгледа у пракси, наше власти су нам демонстрирале небројено пута. Дизање моста на Неретви у ваздух, да би се након пар дана тај исти мост поправљао за прелазак (и касније проглашавање свега тога за генијалност руководства), својеврсна је алегорија историје нашег народа у протеклих педесетак година. Најсвежији пример тога како епохално-историјски аутизам српске владајуће елите доводи до тога да јој њени властити поступци експлодирају у лице за свега неколико година јесте полемика која се отворила на тему имена ослободилаца Београда од нацистичке окупације, а која су током протеклих десет година листом избрисана са улица српске престонице. Без ове врсте обележја остало је неколико истакнутих совјетских војсковођа, *цела* Црвена армија (са свим својим погинулим и рањеним), као и низ домаћих бораца, револуционара и ослободилачких организација. Није ни потребно истицати да, када су градске власти брисале ова имена, нити су се потрудиле да провере колико су наведени људи и организације *заиста*

значајни по историју њиховог града, нити да се замисле колико брзо ће морати да се правдају и извињавају због свог исхитреног поступка. Што је најгоре, грађани који им данас дишу за врат да врате неправедно одузета имена улица,

Исти су они

који су их пре неколико година упозоравали да та имена не одузимају, али их тада, са обзиром на глобалну политичку конјунктуру и свеопшту заокупљеност „оним-онде-тад“, нико није удостојио пажње, нити цивилизованог, грађанског дијалога.

Дмитриј Медведев као лучоноша српског јавног дискурса

Посета председника Русије, Дмитрија Медведева, свакако политички догађај године, испоставила се, тако, као јединствена прилика да се на дневни ред српских властодржаца, који се, како рекосмо, баве само „дневним питањима“, стави запостављено и игнорисано питање традиције ослободилачких ратова у Србији. Ствари у Србији стоје тако да је, нажалост, обично потребна интервенција неког страног државника, да би домаће власти послушале шта сопствени народ има да им каже. Пошто је Медведев јасно ставио на знање да нема намеру да долази како би давао легитимитет српским властима у тренутку када им је земља на ивици економског и политичког понора, већ да долази у посету „целом српском народу“, те да повод његовог доласка мора бити догађај „од општег значаја за Србе и Русе“, месна елита се брже-боље бацила на посао да се престоница присподоби жељама уваженог госта. Одлучено је да се, за потребе председника Русије, организује прослава празника Ослобођења Београда, који се, одлукама градских власти, јавно не обележава већ више година. За потребе те прославе, започело је ужурбано обнављање споменика и обележја ослободиоцима, који су годинама пропадали наочиглед свију и налазе се, на срамоту града и друштва, у жалосном стању.

Политичке чињенице су, при том, јасне. Српским властима је *потребна* подршка руског председника, као што су неопходна сва четири Тадићева потпорна стуба да би се левитација српског Чардака ни на небу ни на земљи наставила још неко време, бар до предизборне кампање. Ови стубови, нажалост, „носе“ далеко више од српске спољне политике – од стране помоћи и непосредних улагања буквално зависи

сва

српска привреда. Истовремено, свака топла реч, или свака критика руског председника, чији политички ауторитет у земљи далеко трансцендира ауторитете већине домаћих политичара, а свакако се поштује знатно више од ауторитета његових колега, председника и представника осталих „стубова“, може значити пресудни језичак на ваги који односи превагу између опстанка на власти и народне побуне са крајње непријатним и непредвидивим последицама.

Властима је, дакле, изузетно стало да удовоље руском председнику. Међутим, први пут

Улице за храбре

Пише: Никола Танасић
недеља, 18 октобар 2009 23:43

након много година, *удовољавање страном госту* се добрим делом поклапа са жељама и афинитетима већине грађана. Дмитрија Медведева није тешко обасути домаћинском топлином, будући да је он у овој земљи, за разлику од Жака Ширака, Хавијера Солане, или Џозефа Бајдена, *истински* . За *добродошао* разлику од Бајденеве посете, која је по својој туробној атмосфери, пустим улицама и ореолом претње и страха, неодољиво подсећала на култне сцене уласка Немаца у Дубровник у Зафрановићевој *Окупацији у 26 слика* , Медведева су *хиљаде* грађана престонице спремне да дочекају са одушевљењем и радошћу. И све оно што се чини *у част* председника Русије, истовремено служи *на част* српске престонице. Обнављају се пропали и оскрнављени споменици. Обележава се заборављени и занемарени празник. Покреће се јавна дискусија о наслеђу ослободилачке и антифашистичке борбе у Србији. Најзад, поставља се споменик Пушкину у парк Ћирила и Методија, где ће се убудуће налазити споменици свакако највећим реформаторима словенске писмености у историји, што ће београдски „Вуков споменик“ учинити свакако „најписменијим“ местом у свим словенским земљама.

Неправдом на неправду

Истовремено са овим, *неспорно* позитивним тековинама Медведевљеве посете (посета је толико значајна да *унапред* остварује позитивне тековине!), покренула се и мање-више контроверзна расправа о враћању ослободиоцима Београда, совјетским маршалима и генералима, те страдалим красноармејцима, заслужених улица у центру града, које су им неправедно одузете током протеклих десетак година. Пре него што се уопште уђе у ову расправу, неопходно је подвући две неспорне истине. Прво, *на* *равно* да Београд треба очистити од последица историјског ревизионизма комуниста, који су свакако *први започели* хаос са преименовањима и брисањима имена улица у настојању да се заборави историјски значај људи којима се на овај начин одавала почаст. Краљевима Милану, Петру и Александру *с правом* су враћене њихове улице, чиме је исправљена неправда комунистичких власти. Комунисти су, истовремено, своју бахатост платили тиме што су њихова имена скинута

чак и са улица које су

они

саградили, па су самим тим имали пуно право да их именују. И ма колико то, у ствари, не било фер, мало ко ће изразити спремност да булеваре Николе Тесле, Михаила Пупина и Стефана Првовенчаног врати Едварду Кардељу, Владимиру Лењину и 29. новембру. Али инсистирање на исправљању „неправде“ нанете реци Ресави, Јужном булевару, па чак и угледном грађанину Макензију, крајње је тупаво и несувисло.

Друго, *наравно* да би трчање да се свим овим улицама наврат-нанос, и мимо икакве процедуре, врате пређашњи називи *пре* Медведевљеве посете, било беспотребно удвориштво, које сигурно не би било превише пријатно ни самом руском председнику. Истовремено, искуство нам каже да су захтеви грађана да се ова тешка грешка градских власти исправи

упорно игнорисани

, све док им се није придружио глас амбасадора РФ, и сва је прилика да ће, ако се ово питање не покрене

сада

, оно остати затурено и заборављено до следеће Медведевљеве или Путинове посете. Нажалост, ствари се у Београду одвијају на овакав начин.

Непринципијелни тандем једног градоначелника и једног аутора НСПМ

Управо у наведеном контексту, крајње су злурада два коментара целог питања, која су се у јавности појавила протеклих дана. Прво је градоначелник Београда, Драган Ђилас, изјавио како он неће никоме да се додворава тако што ће Скупштина града (заслужене) улице ослободиоцима додељивати „по кратком поступку“ (што је није спречило да „по кратком поступку“ одобри постављање споменика Пушкину), затим је подвукао како су градске власти само „исправљале неправду“ враћајући „предратне називе улица“, те цинично добацио да ће совјетски официри и војници добити пригодно место „на новим улицама и булеварима који се граде“. На страну то што Београд није добио „нови део града“ од озлоглашених комунистичких времена (ако се не рачунају дивља насеља која често немају ни канализацију, водовод и тротоаре, а камоли „булеваре“) – заслужним Русима обећава се „компензација“ у виду неке крајње непримерене бестрагије на периферији, док се истиче да „нема разлога“ да Ресавска улица и Јужни булевар и даље не носе то име, од толиког значаја по „предратну историју Београда“.

Међутим, неупоредиво злонамернији и циничнији био је [коментар дана Страхинје Богдановића](#) на Интернет

презентацији НСПМ, који се, критикујући српске власти и ударне песнице „Друге Србије“, у свему лепо сложио са градоначелником Београда. На страну што је колега Богдановић демонстрирао познавање руске спољне политике равно свом познавању руског (црквенословенског, српског, или на ком год језику би требало да буде наслов његовог коментара), прогласивши да Дмитриј Медведев

има паметнија посла

него да штити сећање на грађане своје државе, војнике који су њу спасили од најстрашнијег терора и погрома у историји човечанства, његов родни град избавили из најнечовечије опсаде коју је Европа видела у својој дугој и мрачној повести, а цели континент ослободили од нацистичког јарма, прошавши на свом путу и данашњу престоницу Србије. Богдановић, очигледно добро упознат са свим Ђиласовим аргументима, није нашао за сходно да погледа оригиналне чланке Владимира Путина и самог

Медведева, објављене у протеклих месец дана на сајту чији је колумниста, и тако утврди

колико значајно место

у руској политици заузимају ова питања и колико је чување части и достојанства руских војника високо на листи приоритета руске политике. Ако су му ова два чланка промакла, тешко да су могле и изјаве руског амбасадора Конузина, који је са много мере у више наврата постављао ово питање у српској јавности.

Све ово је, на крају крајева, безначајно, будући да нико у јавном дискурсу није у обавези да познаје руску политику и културу, нити да има сензибилитета за емоције и пажњу којом Руси засипају своје погинуле војнике, без обзира под којом су се заставом борили за Отаџбину. Оно што је недопустиво јесте Богдановићево *изједначавање* свих оних грађана који су се

годинама

упорно борили да се очува сећање на

све

који су на било који начин задужили Београд и Србију, од којих свакако највеће достојанство припада онима који су животе дали за нашу слободу (аутор овог текста објавио је до сада три текста која су се непосредно бавила овом тематиком, од којих су два писана пре него што је било икаквог помена о Медведевљевој посети, или српском „заокрету на исток“), са улицицама и профитерима који све ове године живе од окрајака које им бацају колонијални господари Србије.

Људи се скоро деценију (и више, пошто се и Милошевићев и комунистички однос према Русији није битно разликовао од односа данашњих власти, које су, у крајњој линији, они и одшколовали) боре да се *нарочите везе* које српски народ има са руским, сачувају од заборава и заштите од злочестих и ружних напада којим су биле изложене све ове године. Велики број грађана ове земље већ

год

инама

упозорава да Србија нема светлу будућност без сарадње са Русијом. Велики број културних делатника се

годинама

очајнички труди да очува културни контакт Србије са православном и словенском матицом, и заштити крхку српску културу од удара глобализације тако што ће јој омогућити да се надовеже и укључи у богати културни дијалог који се води у Москви и Петрограду. Велики број историчара

годинама

указује на неправду која је указана јединој страни армији која се за српску слободу борила просипајући по Београду

крв, а не бомбе

. И сада, када је властита глупост и неспособност довела српске власти до сазнања да су

сви ови људи, све ове године

били у праву, Богдановић је ту да, у пар паушалних квалификација, свима нама удари жиг улицица, подрепаша и другосрбијанаца у најави. Уз аплаузе свих оних који већ месецима роваре и мешетаре, како би посета једног од српском народу најомиљенијих страних државника прошла уз што више непријатности.

Насилни паралелизам, или, шта је потребно да се српски западнак сети националног достојанства

Епизода са „руским улицама“ једва да се разликује од било ког другог случаја везаног за Русију у претходних пар година. Када Руси треба да купе НИС, наши либерали се забрину за економску независност земље. Када руски капитал треба да уђе у Србију, они се сете свог пионирског васпитања и преко ноћи постану гадљиви на новац. Када се руски дипломатски представник обрати јавности у име своје владе, а у заштиту своје културе и традиције, они углас повичу како неће страни амбасадори управљати Србијом. А када се осиромашени, понижавани и омаловажени грађани Београда припреме да искрено и срдечно дочекају *првог* страног државника од угледа у овом народу, они се сви забрину над улициштвом и додворавањем. Уопште, тешко да у српском јавном дискурсу има *насилнијих и неискренијих* паралела од оних које се праве између САД и ЕУ на једној, и РФ на другој страни.

При томе, ниједан од универзалних принципа на које се сви ови политички коректори позивају када је реч о Русији, не важи у случају наших вајних савезника са Запада. А разлика је врло проста, и у суштини се своди на чињеницу да се одређене ствари по природи *једноставно не могу релативизовати*. Стављање руског капитала у контекст америчког је бесмислено, јер амерички капитал господари светом, док руски представља условно скромне могућности једне богате државе, и ништа више. Стављање

Медведевљеве посете у контекст Бајденове је бесмислено, јер, прво, Медведев је у Србији вољен и поштован, а Бајден није; друго, руски председник представља Србији наклоњену и у народу омиљену државу и народ и заступа општепознато савезничку и братску политику – амерички потпредседник ништа од тога. Најзад,

потпуно

је бесмислено изједначавање чина

брисања

заслужних имена са Београдских улица и њиховог

враћања

. У питању су два сасвим различита поступка са потпуно супротним културно-политичким статусом. Први представља

срамоту

за град и грађане, други представља њихово

спасавање образа

Само врхунски пропагандисти и медијски манипулатори у стању су да „да“ претворе у „не“, чисту истину у голу лаж, а исправку озбиљне политичке грешке градског руководства у понављање те исте грешке. Добро нам је познато да су господари нашег етра више него способни када су овакви појмовни захвати у питању. Они су толико вешти, да сваки пут успеју да за своју страну придобију значајан број грађана који су основи против њих, а већину осталих начисто слуде и деморалишу. Богдановићев коментар је упечатљив пример успеха овакве једне кампање.

Све ово, међутим, представља једну дневнополитичку причу са дневнополитичким циљевима, и тужно је што она мора да има последице по људе који су давно искорачили из блаштишта свакодневице и преселили се у вечност. Људи који су *гинали за Београд на његовим улицама*

, не смеју никада бити избрисани са тих улица. Заправо, мало ко

са толико права

може да претендује на улицу у центру града. И то се не сме заборавити. А ако неко заборави, дужност нас осталих је да га подсетимо. И ако их неко избрише са лица овог града, наша је дужност да их вратимо. Ако нам у је у томе неопходан политички ауторитет Медведева, Путина, или Конузина, то је можда жалосно, али ни за слово не мења оно што мора да се учини. Јер у питању је

дело части

и

дело поштовања

према онима који су животе дали за ствари у које и ми данас верујемо – за Слободу, за Отаџбину, и за Човечанство. Поштовање према томе није ствар политичког избора, то је грађанска дужност и залог за будућност.